

KÖZLEMÉNY BRANDT JÓZSEF DR. TANÁR KÓRODÁJÁRÓL.

A fogültetésről.

Betegbemutatásokkal.

Höncz Kálmán dr. sebészeti I. tanársegédétől.

A hiányzó természetes fogak pótlása műfogakkal fém, celluloid vagy kautschuk lappal képezik azon eljárást, mely jelenleg legnagyobb elterjedés és használatnak örvend. A fogpótlás e nemes szakismerettel készítve meg is felel a hozzá fűzött követelményeknek, a mennyiben ha az articulationra kellő gond fordított, az illetők egyfelől egészen jól rághatnak, másfelől pedig a hiányos fogazat által létesített eltorzítás teljesen elenyésztetik. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy egy ilyen kemény szájjpadot legnagyobb részben beborító lap az illető betegeknek mennyi alkalmatlanságot okoz, míg annak viseléséhez hozzá szoknak, örömmel fogja a szakember és az erre szoruló beteg venni, ha hiányzó fogai másképen pótolhatók.

Manapság, midőn a fogak kihúzása már mindinkább kisebb és kisebb térre kezd szorúlni, vele arányosan nőnek azon törekvések a fogak pótlásánál oly módokat követni, melyek a természetes fogsorokat lehetőleg megközelítik.

Az u. n. hidmunkák, arany koronák vagy csap fogaknál, melyek gyökerekre v. gyökerekbe alkalmaztatnak, már hiányzik a szájjpadot fedő lemez. A fogak legideálisabb pótlása azonban az u. n. fogültetéssel lesz elérve.

A fog beültetésnél műleges és természetes fogakat és fogtöket használtak. Dr. Iszlai szerint előbbi a »nem jelleges« utóbbi a »jelleges« fogültetésnek nevezendő, vagyis latinul *plantatio dentalis atypica* és *plantatio dentis respective dentiradicis typica* névvel látandó el.

A typicus fogültetésnek három főféleségét szokták ezidőszerint megkülönböztetni, úgymint: 1. A fog visszaültetést (replantatio dentis). 2. A fogültetést (transplantatio dentis) és 3. a fogbeültetést (implantatio dentis).

Replantatio azon művelet, midőn egy fogat, mely alveolusát ütés, esés, stb. vagy húzás által elhagyta, *saját sejtjébe* újra, odahegesztés céljából visszaültethetjük.

Transplantationál egyik fog át lesz ültetve más fogsejtbe. Ez átültetés történhetik egy és ugyanazon szájbán vagy két egyénnél tekintet nélkül, hogy az átültetendő fog, mennyi ideig állott különváltan az illető testtől.

Az implantatio tulajdonképpen csak transplantatio, melynél az illető fog, bármily hosszú különszakadtan állás után egy egészben vagy részben műlegesen, vésővel és kalapáccsal készített foggödörbe lesz helyezve odahegesztés céljából. Részemről azért, tekintettel a műtetre, igen szívesen csatlakozom Dr. Iszlay tan. indítványához, ki az implantatiót »osteotomiás transplantatio«-nak elnevezni óhajtja.

Az imént vázolt eljárások, melyeknek további fejtegetésébe ezúttal nem bocsátkozom, hivatva lesznek a jövőben a foghiányok pótlására.

Általános elterjedésnek azonban e beavatkozás csak akkor fog örvendeni, ha az illető szakemberek a műtevésben is gyakorlatot szereznek maguknak, miután a műtétek sikerét egyfelől az anti-illetve a-sepsis teljes és szigorú keresztülvitele, másfelől pedig azon igen fontos körülmény biztosítja, hogy a műtő biztos kézzel hatoljon az állcsontok mélyébe a fogmeder nyújtványok két lemeze közé, kikerülve a Highmor barlang kiszögellő öbleit.

Eseteim száma sokkal csekélyebb, semhogy következtetéseket levonhatnék, annyit azonban biztosan állíthatok, hogy e beavatkozásnál vajmi csekély vagy egyáltalában reactio nem lép fel, ha az asepsisre kellő gond fordított.

Műtéteimnél előzőleg a száj thymol sublimat alcoholos vízzel kimosatott, a szájba ezután csak steril eszközzel és gondosan megmosott kézzel nyúltam.

Transplantatiók vagy implantatiókra felhasznált egészséges egyénektől származó fogakat 3% carbol alcoholban conserváltam.

A műtét után a betegek igen gyakran carbol-borsavas vízzel öblögették szájukat vagy az előbb említett alcoholos thymol-sublimat oldattal.

Összesen 19 replantatiót, 2 transplantatiót és 1 implantatiót végeztem a lehető legjobb eredménnyel, amennyiben mind a 22 beültetett fog *reactio* nélkül benmaradt és rövidebb hosszabb idő alatt teljesen megerősödött.

Eseteim közül hármát van szerencsém bemutatni: az egyik betegemnél ezelőtt három évvel végeztem egy replantatiót, miután műtéves közben — rossz fogból származó phlegmone cölli — a tönkre ment első alsó baloldali molarisa helyett egy ép második praemoláris húzatott ki. A műtét bevégzése után elővett desinfectio után a fog vissza ültetett s minden *reactio* nélkül oda forrott. Jelenleg egészen szilárdan áll, beteg rágásra igen jól használja.

Második esetemben egy transplantatiót végeztem augusztus 22-én, tehát ezelőtt 4 héttel. Miután kétizben tömött felső baloldali II. metsző foga rágás közben eltört s a gyökér maga is ez alkalommal, oly magasan megsérült, hogy csaplog befogadására alkalmas nem lett volna, azt eltávolítottam s helyébe egy fiatal leánytól vett megfelelő metszőfogot helyeztem be a vérzés tökéletes megszűnése után. A lefolyás zavartalan volt, beteg fájdalmakat egyáltalában nem érzett a fog jelenleg ugyan még kissé mozog, de éppen úgy áll, mint a hogyan a betevéskor állott.

Az implantatiót egy kórházi betegnél végeztem, kinek hiúságát bántotta az, hogy éppen metsző fogai közül egyik hiányzik, a mely tűrhetetlen fájdalmak miatt február hó 16-kán, tehát ezelőtt 7½ hónappal távolított el — nem fogorvos által.

A felső jobboldali metsző fog volt az, melynek helyén a foghús össze gyógyult és zsugorodott volt. A szem és I. metsző fog közötti spatium az ellen oldalhoz képest a fogak egymáshoz közeleltése által sokkal kisebb volt.

Miután a kihúzott fogat a beteg megőrizte, én azt gyökértömés és azután két oldal cavitás tömése és a fognak lecsiszolása után 3% carbol alcoholban tartottam, hogy ezáltal asepticusá tegyem.

Főnököm dr. Brandt tnr. szíves beleegyezésével a beteget június 12-én elaltattam, mély chloroform narcosisban a lágy része-

ket a hiánynak megfelelőleg átmetszettem, azután e helyen keskeny vésővel és kalapáccsal az összegyógyult fogmeder nyújtványban oly üreget formáltam, mely a gyökér befogadására alkalmas volt. A vérzés teljes csillapítása után a fogat a müleges alveolusba helyeztem s a betegtől a compact ételeket elvontam.

A lefolyás ez esetben is, a beavatkozás súlyossága daczára teljesen reactio nélküli volt. Beteg antisepticus szájvizeket használt. A fog jelenleg $3\frac{1}{2}$ hónap után majdnem teljesen megszilárdult.

E biztató eredmények után kísérleteimet kétszerezett szorgalommal fogom folytatni s azok eredményéről majdan a tisztelt szakülést értesíteni.

Dr. Brandt tnr. főnökömmnek, ki a kísérletezésre legkészségebben beleegyezését adta s a sebészeti klinika műtő karának, mely törekvéseimben mindenképpen elősegített, e helyen is köszönetet mondok.